

‘A MUGGHIÉRA LAZZARÓNĒ

Walter Scudero

E', questa, una storia in vernacolo torremaggiorese, che si rifà ai 'luoghi comuni' d'una volta, a riguardo della relazione moglie-marito. Me la narrava la mia nonna paterna.

Cē stēvēnē na vótē ‘nu marítē e na mugghiérē. U marítē jévē fórē a fatējà’ e ‘a mugghiérē rumanévē a’ c3sē. Quàndē l’évē fēnútē da rēzzēlā, magn3vē ‘nu póchē e pu’ cē mēttévē a’ fēnēstrē a chiacchiérjā ch’i cumm3rē d’‘a chiàzzē. Quàndē sun3vē mezzjurnē, magn3vē ‘n’ata vótē, pu’ cē facévē ‘nu scapizzē dē sōnnē, cē lav3vē ‘a fàccē, e ... vattēl’a parā’ ‘mmèzē a l’ati fēmmēnē (dē) ‘llā ‘nnàndē, a dícē m3lē d’i crēstiznē !...

A’ sérē, quàndē u marítē stēvē pē turnā, ‘a mugghiérē cē pēgghizvē u tēl3rē e cē mēttévē a rēcamā. E quillu pówēr’ómē, stràcchē e strùttē, nēn truv3vē m3jē ‘nu póchē dē mēnēstra càvèdē; c’ēva ‘ddattā sēmbē chē ‘nu stōzzē dē ch3scē tóstē e chē na frōnnē d’accē ca jissē stēssē c’ēvē purt3tē da fórē.

- Cumpiatiscē, marítē mīē ! - dēcévē ‘a mugghiérē - ca jì, tàndē ca vòjē arrēcamā, ca mānchē u n3sē mē vòjē sciuciā. A chi ‘i pizcē ‘a fatijē, ‘i s3pē a mm3lē dē sprēcā u tēmbē pē fà’ ‘a mēnēstrē; u vī: jústē jústē ‘nu múccēchē pē nē murì! Tu, alumēnē, tòrtē o stòrtē, tē cìbbē ... jì, stēnghē sēmbē alladijùnē e u Sēgnórē mē dà ‘a fòrzē: alladijùnē, u vī, alladijùnē, e stēnghē bbónē.

Dallē iójē, dallē crā, u marítē iē trasciútē ‘n suspèttē e, na matínē, ha fattē parē ca jévē fórē e, ‘mmécē, è ‘nnascúsē dīndē a ‘nu varílē e iē míssē a spiā da na šcanatórē ...

‘A mugghiérē, crēdēnnēcē ca u marítē évē jútē fórē a fatējā, č’ha rēzzēl3tē ‘a c3sē e pu’ ha dítte:

- Iójē vòjē passā na jurn3tē ‘n glóriē dē nòstrē Sēgnórē Gesù: mē vòjē arrēcurdā d’‘a passiōnē dē Crìstē, e tàndē cchiù ca iē purē vēnardì.

Ha cciaff3tē ‘nu jalluccē crìcchē crìcchē, l’ha tòrtē u còllē, l’ha spēnn3tē, l’ha svēndrach3tē, e l’ha míssē a fa’ a ravù.

‘M bàccē a mezzjurnē, ha míssē a vòllē l’acquē ‘nda tièllē, ha cal3tē i maccarùnē e l’ha mēnēstr3tē.

...‘A ddórē tē dévē ‘n gh3pē!... E u pówērē marítē, da ‘ndo’ stēvē, spizvē e facévē bbèttùnē ...

‘A mugghiérē, ‘ndàndē, assēttànnēcē ‘n tàvèlē, č’ha fattē u ségnē d’‘a sànda crócē, e, ‘mbundànnē l’òcchiē ‘n gélē, ha dítte:

- Sēgnórē, stu póchē dē magnā iē a’ ‘nnórē e glòria tóie, e jì tē prējē dē dà ‘a fòrzē a ‘ddu pówērē marítē mīiē, spèrzē ‘m mèz’‘a na cambàgnē a fatējā!...

Apu’, iavèzànnē na fērgēn3tē dē maccarùnē (jévēnē fēlatìllē), ha dítte:

- Quistē so’ i zóchē ch’hànnē ‘ttacc3tē a nòstrē Sēgnórē !...

Pu’, č’ha vèvètē ‘nu bbucchērúccē dē vīnē ruscē e ha dítte:

- Quistè iè u sànghè dè nòstrè Sègnorè !...

Tagghiannè 'a panettè d'u p3nè, ha dítottè:

- Quistè iè u còrpè dè nòstrè Sègnorè !...

... U maritè, sèndènnè 'sti paròlè, cè muccec3vè i dètè p''a ràjè ...

'Ndàndè, 'a mugghierè, magnànnè magnànnè, jévè dècènnè:

- Quistè, Sègnorè, còmè tu ha dítottè a l'apòstèlè... *Sèquiènzìè sàndè Vangélè* ...

E, scacchiannè u jalluccè, ha dítottè:

- Quistè iè u ialluccè ch'ha cand3tè quàndè San Pétrè ha tradùtè a Crìstè!...

U maritè, ca n'atu póchè cè scatt3vè 'n gòrpè p'u vèlènè, nèn ha pètutè cchiù; iè zumb3tè fòrè da u varìlè, ha pègghiztè 'nu staiulè, e cè mettè a 'nzaccà taccar3tè a' cèc3tè. E dècèvè:

- Quistè so' i vattètórè ch'ha bbu3c3tè Crìstè a' chèlònnè !!...

... 'A mugghierè, ca nèn 'aspètt3vè quest'ata partè d'a passìonè, è míssè a frècchià còm'e na dèspèr3tè. Hànnà vùta còrrè i cumm3rè (dè) 'llà 'nnàndè pè luàrèlè da sòttè i bbòttè d'u maritè; e hànnà vùta purè fatèjà ! ... E accusi, sfrac3tè de sànghè còm'e nu *Sànde Jècce Ómè*, 'a mugghiera lazzaronè ha chiúsè 'a cèlèbraziònè d'u vènardì sàndè.

...

*'Sta raccòndè iè p'i mugghierè
ca nèn fànnè lu duvèrè;
e iè purè, pè l'òmmènnè fessè,
quàndè i mugghierè i fànnè a mènnezè.*

